

жовтень 2017

ОГЛЯД №3

Парламентської експертної групи

ТИМЧАСОВИЙ ВВІЗ АВТОМОБІЛІВ З ІНОЗЕМНОЮ РЕЄСТРАЦІЄЮ: ОГЛЯД ПРОПОНОВАНИХ ЗАКОНОДАВЧИХ РІШЕНЬ

**ПАРЛАМЕНТСЬКА
ЕКСПЕРТНА ГРУПА
З ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Парламентська експертна група з європейської інтеграції (ПЕГ) — незалежна експертна спільнота, створена ГО Фондація «Відкрите суспільство» з метою сприяти виконанню Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, впливаючи на якість законотворчого процесу.

Цей аналітичний огляд підготовлено в рамках проекту «Підвищення спроможності Парламенту у сфері європейської інтеграції шляхом удосконалення якості законодавства та прискорення правового наближення на основі Угоди про асоціацію Україна-ЄС», що виконується Фондацією «Відкрите суспільство» за підтримки Посольства Великої Британії в Україні.

Погляди, висловлені в цьому матеріалі, відображають особисту позицію авторів і можуть не збігатися з позицією Посольства Великої Британії в Україні, чи його партнерів.

Посольство
Великої Британії
в Україні

ВІДКРИТЕ
СУСПІЛЬСТВО

Київ 04070
вул. П. Сагайдачного, 12, фіс 221
Фондація «Відкрите суспільство»
+38 067 930 62 80

info@osf.org.ua
www.peg.org.ua • www.osf.org.ua

Протягом кількох місяців парламент обіцяє вирішити проблему легалізації авто на іноземних номерах. У комітеті ВР з питань податкової та митної політики запевняють, що новий законопроект буде компромісним і з'явиться вже у листопаді. Треба врахувати правові засади Євросоюзу при вирішенні цієї складної проблеми, про що наголошено в Указі Президента №146/2017. Але є ризик, що виправляючи одні помилки, парламентарі припустяться інших, не менш системних.

На сьогодні ситуація критична: через прогалини у вітчизняному законодавстві в Україну завезено, за деякими даними, близько 1,5 млн нерозмитнених автомобілів. Поліція не має механізмів відстеження законності перебування іномарок на іноземній реєстрації, а сірі схеми ввозу працюють досить ефективно. Неконтрольованість цього автомобільного потоку загрожує безпеці на дорогах. Відкласти вирішення проблеми неможливо, адже кількість нелегальних авто зростає у геометричній прогресії – автовласники розуміють, що просто конфіскувати таку кількість автомобілів влада вже не зможе. І тому продовжують «тимчасово» ввозити автомобілі, попри попередження відповідних органів про штрафи та конфіскацію.

Що необхідно змінити в законодавстві, щоб припинити нелегальне ввезення авто на єврономерах?

Здавалось би, законодавство України доволі жорстко обмежує право імпорту вживаних іномарок. Але напівлегальні схеми процвітають через попит серед українських водіїв на порівняно недорогі та якісні авто. Діюче сьогодні законодавство передбачає, що усі автомобілі, ввезені резидентами мають бути розмитнені. Водночас, імпортувати дозволяється тільки транспортні засоби, що відповідають екологічним нормам не нижчим за стандарт «Євро-5». За зниженими ставками акцизу українцям дозволено ввозити автомобілі не старші семи років, причому такі пільгові ставки діють, якщо завозиться не більше одного автомобіля протягом року. Продати таке

авто власник зможе тільки через рік, інакше пільга скасовується і доводиться доплатити податок.

У Верховній Раді зареєстровано одразу декілька законопроектів, які вносять зміни до цих норм: 5561, 5470 та 5470-д, 5562, 5567.

Законопроект **№ 5561** «Про внесення змін до Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів» щодо формування цивілізованого ринку вживаних автомобілів», пропонується **не застосовувати вимоги екологічних стандартів «Євро-5» до вживаних транспортних засобів, – лише для нових.** Для старих авто автори новації запроваджують обов'язковий технічний огляд і скасовують обов'язкову сертифікацію. Практика держав-членів ЄС та дослідження європейського ринку вживаних авто свідчать про відсутність заборони на такий імпорт.

Європейці намагаються боротись з ввезенням автівок з високими рівнями викиду фіскальними методами – ставки податків на імпорт/реєстрацію/використання вживаних авто збільшуються залежно від кількості шкідливих викидів в атмосферу та/або від року випуску автомобіля. Законопроект №5561 пропонується проводити обов'язковий технічний огляд автомобілів, які ввозяться на територію України, в тому числі на предмет відповідності вимогам щодо шкідливих викидів.

Можна погодитись з авторами законопроекту у тому, що введення екологічних стандартів «Євро-5» із 1 січня 2016 року сприяло значному зниженню кількості легально імпортованих вживаних легкових автомобілів в Україну і зменшенню надходжень до державного бюджету, тоді як нелегальний імпорт продовжує зростати. Частково поживило легальний ринок лише тимчасове запровадження знижених ставок акцизного збору на вживані автомобілі до кінця 2017 року (Закон 1389-VIII «Про внесення змін до підрозділу 5 розділу XX «Перехідні положення» Подат-

кового кодексу України щодо стимулювання розвитку ринку вживаних транспортних засобів»). Із січня 2018 року є ризик фактичного припинення легального імпорту вживаних легкових автомобілів, коли у дію вступить вимога щодо стандарту «Євро-6», яка в існуючій редакції Закону буде діяти як для нових, так і вживаних транспортних засобів. Легкові автомобілі цього стандарту в Європі почали виготовлятися у 2014 році. Тож, без відміни положення про цей євростандарт для вживаних авто ситуація ще більше загостриться, адже більшість ввезених іномарок на єврономерах належать до найдешевшого сегменту, потенційним власникам просто не по кишені придбати Ауді чи Фольксваген не старше трьох років.

Законопроекти **№ 5470 та 5470-д** «Про внесення змін до статті 2 Закону України «Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів» (щодо вдосконалення норм Закону України)», зокрема, **скасовують положення про пропуск на територію України лише тих транспортних засобів, які відповідають екологічним нормам**. Відповідно до чинного законодавства України перевірка відповідності транспортних засобів екологічним нормам здійснюється двічі: митницями при митному оформленні і територіальними органами з надання сервісних послуг МВС при проведенні державної реєстрації. Натомість законопроекти №5470, 5470-д пропонують проводити такий контроль лише під час держреєстрації авто, що дозволить приводити їх до відповідного технічного стану вже на території України. Обидві ініціативи не суперечать праву ЄС і можуть бути прийняті, що дозволить частково розв'язати проблеми з розмитненням іномарок та зняти соціальну напругу.

Сьогодні ще діють знижені ставки акцизів на імпорт вживаних авто, вони дозволяють здешевити розмитнення на 30-40%. Але відповідний закон (№1389-VIII, його умовно називають «законом про зниження акцизу») втратить чинність з 2019 року. Однак, у Верховній Раді зареєстровано законопроект **№5562**, яким пропонується **продовжити дію знижених акцизних ставок до 31 грудня 2020 року**. Також законопроект пропонує **зняти обмеження на застосування цих ставок**: діючим законодавством дозволяється за пільговим акцизом пригнати з-за кордону не більше одного авто протягом року і продати його не раніше, ніж через рік. Якщо документ ухвалить, **за зниженими ставками зможуть ввозити також і автівки, старше 2010 року випуску**.

Питання акцизного податку на авто, що були у використанні, на рівні законодавства ЄС не має єдиних правил. Проект закону не супе-

речить зобов'язанням України відповідно до Угоди про асоціацію та праву ЄС і пільгові терміни дії акцизів на вживані авто може бути продовжено. Автори ініціативи вважають, що такі послаблення мали би зменшити рівень тінізації ринку і сприяли би збалансуванню митної політики.

Що характерно, усі три законодавчі ініціативи мали би створити рівні умови для автовласників, які ввозять чи планують ввозити авто в Україну. Існують ініціативи й іншого характеру, наприклад закрити кордон для вживаних авто за нелегальними схемами чи дозволити тим, хто вже ввіз такі авто розмитнити їх за пільговими ставками, а законодавство залишити таким як є. У разі прийняття таких ініціатив не виключена поява нових проблем. По-перше, рівень напруги у суспільстві зросте, адже дуже невелика частина бажаючих може ввозити авто не старше 2014 року. По-друге, преференції лише для певної категорії громадян, тим більше de-facto порушників законодавства, спотворюють вільний ринок та конкуренцію, а це абсолютно не відповідає стандартам та принципам ЄС.

Окремо проаналізуємо законопроект **№5567** «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо врегулювання транзиту та тимчасового ввезення транспортних засобів особистого користування)». Автори документу пропонують **дозволити резидентам за невелику плату ввозити вживані авто і їздити них без розмитнення протягом року, після чого ще раз сплатити відповідні ставки податків і ще рік їздити без проблем**. Здавалось би, простий та зрозумілий механізм.

Проте, він не відповідає статті 162 Регламенту ЄС № 450/2008, а також статті 250 Регламенту ЄС № 952/2013, якими режим тимчасового ввезення товарів із можливим повним або частковим звільненням від мит передбачено лише для нерезидентів. Цей принцип закріплений і в Конвенції про тимчасове ввезення від 1990 року (т.зв. Стамбульська Конвенція). Статтею 5 Додатка С (Додаток щодо транспортних засобів) зазначено, що для отримання права на пільги транспортні засоби повинні бути зареєстрованими на території, яка не є територією тимчасового ввезення, на ім'я особи, яка зареєстрована або постійно проживає за межами території тимчасового ввезення, і ввозитись та використовуватись особами, які здійснюють свою діяльність з такої території.

Іншими словами, немає іншого шляху, ніж розмитнення автівок, які фактично належать громадянам України, а номінально – європейцям.

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗАКОНОПРОЕКТИ НА РОЗГЛЯДІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ (ІІІ КВАРТАЛ 2017 РОКУ)

№	Р/н	Назва	Стан розгляду
1.	0906	Про державний контроль, що здійснюється з метою перевірки відповідності законодавству про безпечність та якість харчових продуктів і кормів, здоров'я та благополуччя тварин	Повернуто з підписом від Президента
2.	2009а-д	Про оцінку впливу на довкілля» з пропозиціями Президента України від 28.10.2016	Повернуто з підписом від Президента
3.	2431	Про внесення змін до законодавства про захист економічної конкуренції щодо визначення органами Антимонопольного комітету України розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції	Переданий на повторне друге читання (26.01.2016)
4.	2845	Про безпечність та гігієну кормів	Рекомендований профільним комітетом до прийняття за основу (30.06.2015)
5.	3445	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо охорони фауни та флори згідно міжнародних угод)	Підготовлений до другого читання (29.11.2016)
6.	4126-1	Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів	Повернуто на доопрацювання ініціатору внесення (03.10.2017)
7.	4493	Про ринок електричної енергії України	Повернуто з підписом від Президента
8.	4571	Про внесення змін до статті 5 Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» (щодо подолання піратства та поліпшення інвестиційного клімату)	Вручено подання Комітету про розгляд
9.	4577	Про внесення зміни до статті 31 Закону України «Про зайнятість населення» (щодо унормування громадських робіт)	Проект не прийнято
10.	4578	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зайнятості інвалідів	Рекомендація профільного комітету підтримати у першому читанні (17.06.2016)

№	Р/н	Назва	Стан розгляду
11	4579	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо набуття, розпорядження та охорони авторського права та суміжних прав	Проект відкликано (03.10.2017)
12	4584	Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність	Вручено подання Комітету про розгляд (31.05.2016)
13	4589	Про внесення змін до деяких законів України щодо безпечності харчових продуктів	Рекомендований профільним комітетом до прийняття за основу (06.12.2016)
14	4591	Про Установу бізнес-омбудсмена	Прийнято в першому читанні (31.05.2016)
15	4593	Про залізничний транспорт України	Повернуто на доопрацювання ініціатору внесення (21.02.2017)
16	4611	Про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами	Рекомендований профільним комітетом до прийняття за основу (20.09.2016)
17	4614	Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України	Не включено до порядку денного сесії
18	4615	Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС)	Не включено до порядку денного сесії
19	4619	Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування тютюнових виробів)	Проголосовано як поправку (06.12.2016)
20	4629	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет	Проект відкликано (03.10.2017)
21	4644	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із законодавством Європейського Союзу у сфері перевезення небезпечних вантажів	Проект не прийнято
22	4646	Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень)	Враховано при доопрацюванні законопроекту 4646-д

№	Р/н	Назва	Стан розгляду
23	4683	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері автомобільного транспорту з метою приведення їх у відповідність з актами Європейського Союзу	Повернуто на доопрацювання ініціатору внесення (21.02.2017)
24	4685	Про електронні довірчі послуги	Закон прийнято
25	4775	Про внесення змін до деяких законів України стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва	Вручено подання Комітету про розгляд (07.02.2017)
26	4776	Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій із ввезення на митну територію України товарів уповноваженими економічними операторами	Вручено подання Комітету про доопрацювання (11.07.2017)
27	4777	Про внесення змін до Митного кодексу України щодо уповноваженого економічного оператора та спрощень митних формальностей	Вручено подання Комітету про доопрацювання (11.07.2017)
28	6229	Про забезпечення прозорості у видобувних галузях	Включено до порядку денного (25.05.2017)
29	4901	Про комерційний облік комунальних послуг	Повернуто з підписом від Президента
30	4941-д	Про енергетичну ефективність будівель	Повернуто з підписом від Президента
31	5448	Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції	Вручено подання Комітету про розгляд (14.03.2017)
32	5548	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів	Опрацьовується в профільному комітеті
33	5598	Про Фонд енергоефективності	Повернуто з підписом від Президента
34	5627	Про внесення змін до Митного кодексу України щодо приведення транзитних процедур у відповідність з Конвенцією про єдиний режим транзиту та Конвенцією про спрощення формальностей у торгівлі товарами	Вручено подання Комітету про розгляд

№	Р/н	Назва	Стан розгляду
35	6106	Про стратегічну екологічну оцінку	Прийнято в першому читанні, підготовлений до другого читання
36	6016	Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність	Передано на доопрацювання в Комітет
37	6023	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних значень	Вручено подання Комітету про розгляд
38	6085	Про внесення змін до деяких законів України щодо транскордонного співробітництва	Прийнято в першому читанні
39	6598	Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив ЄС у сфері охорони тваринного та рослинного світу)	Проект відкликано (03.10.2017)
40	6602	Про внесення змін до Закону України «Про відходи» (щодо імплементації вимог директив ЄС у сфері поводження з відходами)	Опрацьовується в профільному комітеті